

Stichting Kunstinstituut Melly

Geadviseerd subsidiebedrag: € 892.242

Gevraagd subsidiebedrag: € 892.242

Over de instelling

Stichting Kunstinstituut Melly (hierna: Melly), beeldende kunst, presentatie-instellingen, Rotterdam

Melly heeft een historie die teruggaat tot 1990. Ze wil een levendig centrum zijn voor internationale dialoog in de hedendaagse kunst. Ook wil zij als innovatief platform samenwerken met kunstenaars en instituten die binnen verschillende disciplines actief zijn. Het is Melly's missie cultuur in haar (historische) context te begrijpen. Daaruit vloeit voort dat ze zich wil verbinden met de samenleving en een verscheidenheid aan culturele perspectieven wil presenteren. In Melly's visie heeft beeldende kunst een positief effect op de samenleving 'doordat ze aanmoedigt te dromen, inspireert tot actie, verandering mogelijk maakt en bijdraagt aan wederzijds begrip'. Melly maakt tentoonstellingen, publicaties en educatieve programma's. Ook ondersteunt zij onderzoek en verleent ze opdrachten voor nieuwe kunstwerken. In de subsidieperiode 2025 - 2028 zet Melly improvisatie in als artistiek instrument. Daarbij staat de onderzoeksvraag centraal: 'Wat betekent het om te werken en te handelen ten gunste van artistieke vrijheid?'

Subsidieadvies

De aanvraag voldoet aan de eisen als bedoeld in artikel 3.33 van de Regeling op het specifiek cultuurbeleid.

De Raad voor Cultuur (hierna: raad) adviseert Stichting Kunstinstituut Melly een subsidiebedrag toe te kennen van € 892.242.

Beoordeling

Artistieke/inhoudelijke kwaliteit van de kernactiviteiten

Na het in eerste instantie ongemakkelijke en moeizame proces rond de naamsverandering van Witte de With naar Melly in 2021, heeft de instelling zich in de subsidieperiode 2021 - 2024 met de nodige zelfreflectie heruitgevonden. Zij wist haar nieuwe identiteit goed vorm te geven en liet haar waarde, die ze van oudsher had voor stad en land, opnieuw zien. Melly legde een duidelijke artistieke agenda neer rond het interessante uitgangspunt 'politics of care', met als centraal thema 'dekolonisatie'. Zij vervlocht deze overtuigend in haar programma en werkwijze. De afgelopen jaren toonde Melly een sterke samenhang tussen de

curatoriële activiteiten, die waren verdeeld over drie programmaliijnen. De kwaliteit van de tentoonstellingen vond de raad overwegend goed.

In het activiteitenplan voor de subsidieperiode 2025 - 2028 ontvouwt Melly's nieuwe directeur, die op 1 januari 2024 aantrad, haar visie. Zij kiest voor de overkoepelende, relevante onderzoeksvraag: 'Wat betekent het om te werken en te handelen ten gunste van artistieke vrijheid?' Dat Melly deze vraag wil onderzoeken door de inzet van improvisatie als artistiek instrument, vindt de raad aansprekend. Volgens Melly omvat het woord 'improvisatie' het idee van verbetering (*improvement*). Zij noemt in haar conceptuele kader voorbeelden van hedendaagse kunstenaars die inspiratie halen uit kunstvormen met een geïmproviseerd karakter: Melvin Moti (Rotterdam), Minia Biabiany (Guadeloupe), Moshekwa Langa (Nederland/Zuid-Afrika) en Luana Vitra (Brazilië). Graag had de raad meer gelezen over de kunsthistorische context van 'improvisatie', aangezien dit aspect al langer een wezenlijk onderdeel is van de kunstenaars- en curatorenpraktijk. Bovendien is het Melly's missie cultuur in haar (historische) context te begrijpen.

Door zich te richten op improvisatie wil Melly actueel en doelgericht blijven in haar programmering en intuïtief blijven reageren op de meest dringende vragen van deze tijd. Daarbij wil zij ook doorgaan met het eerder ingezette institutionele transformatieproces. Dit vindt de raad een beloftevolle koers. Melly heeft haar artistieke programma voor de periode 2025 - 2028 beknopt maar gestructureerd toegelicht. De gekozen voorbeelden en kunstenaars geven de raad vertrouwen in de zeggingskracht van de toekomstige exposities. Zo richt de tweejaarlijkse thematische groepstentoonstelling 'Draw, Withdraw, Redraw' (werktitel) in 2025 zich op het concept tekenen, en draait 'Play It First' (werktitel) in 2027 rond (inter)nationale sonische culturen. Voor de 'Call and Response'-solotentoonstellingen zal Melly elk jaar vier opdrachten voor nieuw werk verstrekken. Zij selecteert daarvoor opkomende (inter)nationale kunstenaars en collectieven die in hun werk opvallen door originaliteit, innovatieve ideeën en uitdrukkingvormen. De raad volgt met belangstelling hoe Melly onderscheidend wil blijven op actuele, inmiddels vrij algemene thema's als 'care' en het concept 'dekolonisatie'. Hij vindt het een goede keuze dat Melly er bewust voor kiest zich de komende jaren specifiek te richten op de 'heroverweging van de hiërarchieën die voortkomen uit geschiedenissen van onderdrukking en de terugslag ervan'. Zo zal ze in de 'Call and Response'-solotentoonstellingen onder meer aandacht besteden aan de historische banden tussen Zuid-Afrika en Nederland.

De raad vindt het jammer dat Melly haar 'Mid-Career Surveys' erg summier heeft beschreven. Deze jaarlijkse overzichtstentoonstellingen laten zien hoe het oeuvre van kunstenaars zich, vooral in de latere fase van hun carrière, heeft ontwikkeld. Melly noemt alleen vijf namen van kunstenaars die hiervoor 'overwogen worden'.

De raad had graag een betere invulling gelezen van dit in zijn ogen belangrijke programmaonderdeel en ook specifiek hoe improvisatie hierin gaat passen.

De raad is enthousiast over ‘Toolshed’: een experimentele ruimte in het gebouw die Melly beschikbaar stelt aan kunstenaars en makers die buiten de gevestigde culturele canons opereren. De instelling nodigt hen uit te reflecteren op gevestigde institutionele culturen binnen kunstorganisaties. Naar het oordeel van de raad is dit Melly op haar best; zij weet op een speelse manier ruimte te creëren voor stemmen die nog niet gehoord zijn. Hierbij resulteert het collectieve leerproces in spannende multidisciplinaire projecten op gebieden zoals muziek, wetenschap, digitale culturen, architectuur en culinaire culturen.

Melly is internationaal sterk ontwikkeld vanuit haar programmering, historie en netwerk. Ze heeft een reizend tentoonstellingsprogramma, een internationaal distributienetwerk van publicaties en vaste en wisselende internationale samenwerkingspartners in de hedendaagse kunst, waaronder Palais de Tokyo in Frankrijk en The Power Plant in Canada. Bij het in 2023 door Melly opgerichte partnernetwerk ‘Tools for Demodernizing’ zijn hedendaagse kunstinstellingen uit Australië, Kroatië, Zuid-Afrika en Colombia aangesloten.

Maatschappelijke betekenis

Terugkijkend op de subsidieperiode 2021 - 2024 constateert de raad dat Melly haar aloude interesse in kunst en theorie succesvol heeft gekoppeld aan haar wens zich nauwer te verhouden tot maatschappelijke thema’s en diverse gemeenschappen. De programma’s hadden onmiskenbaar maatschappelijke relevantie, met als rode draad ‘dekolonisatie’. Dit thema hield een waaier aan onderwerpen bijeen: van racisme en klimaat tot gender en mentale gezondheid. De in 2018 ingezette praktijk van collectief leren, waarin uitwisseling van perspectieven centraal stond, werd verder uitgerold met een keur aan trainingen en workshops, en bestendigd met een publicatie en een gespecialiseerde curator. Met projecten op het snijvlak van onderwijs en kunst was ‘samen leren’ ook onderwerp van het tentoonstellingsprogramma ‘84 Steps’ op de derde verdieping.

In de subsidieperiode 2025 - 2028 wil Melly met haar programma bijdragen aan een internationale dialoog in de hedendaagse kunst. Daarbij staat het artistieke debat in relatie tot actuele maatschappelijke thema’s. Melly heeft een solide netwerk van lokale en (inter)nationale partners en haar lokale en regionale verankering is goed. Zij werkt behalve met kunstinstellingen vooral veel samen met instellingen uit het onderwijs, op vele niveaus (zie ‘Toegankelijkheid’).

De Rotterdamse organisatie HipHopHuis zal in de herfst van 2024 in het pand van Melly trekken. Dit kan voor Melly een interessant nieuw partnerschap betekenen – zowel artistiek-inhoudelijk als maatschappelijk. Beide organisaties willen een gezamenlijk multidisciplinair programma ontwikkelen. Hierdoor

kunnen verschillende genres en disciplines elkaar letterlijk vinden en vermengen. Deze kruisbestuiving past volgens de raad goed bij de gekozen nadruk op collectief leren en improvisatie.

De raad is positief over het diversiteitsbeleid van Melly. De instelling werkt met een divers en gelaagd programma. Hierbinnen creëert ze ruimte voor meer gevestigde en opkomende makers, die deels ook buiten de gevestigde culturele canons opereren. Melly beschrijft voldoende hoe ze de Code Diversiteit & Inclusie toepast met betrekking tot haar personeel/medewerkers. Op grond van de eerdere inspanningen – Melly organiseerde interne trainingen en werkte aan een nieuw institutioneel diversiteits- en inclusiebeleid – heeft de raad vertrouwen in de verdere ontwikkeling. Hij is benieuwd naar het aangekondigde generatiebewuste en inclusieve hr-beleid ‘dat rekening houdt met de verschillende behoeften en uitdagingen van diverse generaties binnen het team’.

Op de toepassing van de kernwaarden uit de Fair Practice Code, zoals solidariteit, duurzaamheid en vertrouwen, is Melly in de aanvraag voldoende ingegaan. Sociale veiligheid en een gezonde werkomgeving krijgen uitgebreid aandacht. Het beleid met betrekking tot sociale veiligheid borgt Melly door een onafhankelijke vertrouwenspersoon en een gedragscode. Nog in 2024 wordt de organisatiestructuur geëvalueerd en vernieuwd.

Melly beschrijft voldoende hoe ze de eerlijke beloning voor personeel nastreeft. Ze neemt de Museum cao en de Richtlijn functie- en loonbouw voor presentatie-instellingen als uitgangspunten. Na een evaluatie in 2024 zal indien nodig vanaf 2025 een nieuwe cao worden gehanteerd. Melly neemt actief deel aan onder andere belangenvereniging De Zaak Nu en het culturele Directeurenoverleg Rotterdam.

Toegankelijkheid

In de subsidieperiode 2021 - 2024 heeft Melly goed gewerkt aan haar toegankelijkheid. De instelling organiseerde educatieprogramma's voor het voortgezet onderwijs, mbo en hbo, en in de zomervakantie workshops voor kinderen en hun ouders of begeleiders. Een andersoortige, nieuwe activiteit was het aanbieden van 'Taal Tours' door de tentoonstellingen in het Turks en Papiaments voor Rotterdammers uit de diaspora. Het (multidisciplinaire) publieksprogramma was uitnodigend voor meer en minder ingevoerden in de kunstpraktijk. Een mooi nieuw programma-initiatief was 'Tools for Conviviality': vanaf 2023 werden gratis toegankelijke publieksprogramma's georganiseerd in de multidisciplinaire ruimte op de begane grond, duidelijk zichtbaar vanaf de straat. Dit opende Melly voor de stad. De manier waarop Melly haar online aanbod na de coronacrisis heeft voortgezet, was voorbeeldstellend.

In subsidieperiode 2025 - 2028 wil Melly haar publiek verbreden, en diverser en inclusiever maken. Hiertoe zal zij onder andere meer stemmen en perspectieven omarmen en een mix van verschillende culturele achtergronden en disciplines integreren. De focus op improvisatie binnen het gezamenlijke programma met HipHopHuis zal hieraan volgens de raad positief kunnen bijdragen, evenals de wijze waarop Melly haar publiek wil betrekken middels collectief leren. De instelling heeft al bewezen publieksgericht te werken, waarbij sprake is van wederkerigheid. Dat Melly zich hierbij niet als expert en als 'leraar' opstelt, maar ook de 'leerling'-positie inneemt, waardeert de raad.

Melly spant zich met concrete stappen in voor een nog inclusiever publieksbereik. Zo stelt zij in het programma 'Melly's Buren' twee keer per jaar ruimte in haar gebouw beschikbaar aan buurtbewoners om deze naar eigen inzicht te kunnen vullen. Verder wordt er werk gemaakt van toegankelijke en begrijpelijke zaalteksten en wil Melly de 'Taal Tours' vanaf 2025 uitbreiden naar het Kantonees en Marokkaans, en elk seizoen vier 'Sensory Tours' aanbieden voor mensen met een beperking of speciale behoeften. Ook wil ze bezoekers die gevoelig zijn voor specifieke prikkels met informatieve 'prikkelkaarten' voorbereiden op elke tentoonstelling.

De raad is ook enthousiast over Melly's goed functionerende, toegankelijke website en het voornemen om in de periode 2025 - 2028 nog sterker op digitalisering in te zetten. Hij leest interessante plannen, waaronder de ambitie om functies zoals ondertiteling te implementeren en gebarentaal op te nemen in de digitale kunstpresentaties. Naar zijn idee verdient deze inclusieve en innovatieve aanpak navolging binnen de kunstsector.

Melly's actieve inzet op talentontwikkeling en professionalisering van culturele werkers beschouwt de raad als onderdeel van haar gevarieerde educatie- en participatieprogramma. Hij vindt het werk-leerprogramma 'Collectief Leren in de Praktijk' (CLIP) voor jongeren van 17 tot 24 jaar aansprekend en relevant. Daarnaast biedt Melly hbo-stages aan voor kunstvakopleidingen en bliksemstages van één dag voor leerlingen uit het voortgezet onderwijs. Hierbij werkt een *art mediator* van Melly samen met de stichting Jongeren Incorporated. De jaarlijkse zomervakantiewerkshops voor kinderen en de interactieve rondleidingen en workshops voor middelbaar en speciaal onderwijs vindt de raad tevens waardevol. Hij prijst het duurzame karakter, de continue verbetering en het brede bereik van Melly's educatieprogramma. Om ervoor te zorgen dat nieuwe publieken zich aan haar verbinden, zou Melly volgens de raad bij haar publieksprogramma samenwerking met meer andersoortige maatschappelijke organisaties dan onderwijsinstellingen kunnen zoeken.

Bedrijfsmatige gezondheid

In subsidieperiode 2021 - 2024 wist Melly de dalende inkomsten (in coronatijd, maar ook nog in 2022) redelijk op te vangen vanuit haar reserves. De raad had enige zorg over de mate waarin Melly stijgende kosten (en mogelijk opnieuw tegenvallende inkomsten) in de komende jaren zou kunnen blijven compenseren met haar eigen vermogen. Hierop gaf Melly in het monitorgesprek met de raad aan oplossingen te onderzoeken. De organisatie toonde zich de afgelopen jaren veerkrachtig; zij wist interne personeelwisselingen goed op te vangen.

In de subsidieperiode 2025 - 2028 heeft Melly niet alleen inkomsten uit subsidie, maar ook bijdragen uit private middelen en de verhuur van een deel van het eigen pand. Op basis van de kengetallen (liquiditeit, solvabiliteit en weerstandsvermogen) in de jaarrekening 2022 constateert de raad dat Melly financieel gezond is. De instelling verwacht de komende jaren een lichte groei van de omzet en de activiteiten. Ze schetst een duidelijke fondsenwervingstrategie om de financieringsmix te verbreden. Eens per kwartaal maakt Melly een risico-inschatting op basis van de verworven inkomsten en verwachte uitgaven.

De huisvestingslasten stijgen sterk, mede door noodzakelijk groot onderhoud, aangevuld met verduurzamingsmaatregelen van het eigen pand. Ook wil Melly de indeling van het gebouw aanpassen vanwege de komst van HipHopHuis en mogelijke andere nieuwe huurders. De raad hoopt dat Melly erin zal slagen de benodigde financiering rond te krijgen.

In de subsidieperiode 2025 - 2028 rekt Melly op 8,6 fte aan vast personeel en 3,5 fte aan tijdelijk personeel. Daarnaast maakt zij gebruik van zestig personen aan ingehuurd personeel.

Melly gaat in haar aanvraag op bijna alle principes uit de Governance Code Cultuur in, maar net als in eerdere jaarverslagen vindt de raad Melly's toelichting op de code weinig reflectief. Hij hecht eraan dat de instelling de code in het eerstvolgende jaarverslag verder heeft uitgewerkt.

De huidige voorzitter van de raad van toezicht blijft één jaar langer aan dan de statutaire termijn, tot september 2024, om de transitie van de vorige naar de nieuw aangetreden directeur te begeleiden en ook vanwege de pensionering van de adjunct-directeur in april 2024. Gezien alle personele wisselingen op belangrijke posities vindt de raad het zorgelijk dat er voor de raad van toezicht geen geleidelijker rooster van af- en aantreden is; in juni 2025 treden drie leden tegelijk af. Hij zou graag zien dat Melly de continuïteit van het toezicht beter borgt. Dit is des te belangrijker omdat de instelling om de zes jaar een nieuwe directeur verwelkomt, wat de raad onderscheidend en verfrissend vindt, maar wat mogelijk ook een wissel kan trekken op de continuïteit van de organisatie. Dat er

altijd op zijn minst één kunstenaar lid is van de raad van toezicht, waardeert de raad.

Geografische spreiding

Melly is gevestigd in Rotterdam. Binnen de categorie Presentatie-instellingen zijn er meer aanvragers dan beschikbare plekken. Een goede geografische spreiding kan worden gerealiseerd op basis van afweging van de vestigingsplaats van de aanvragers.